

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain 2 a ja 4 luvun muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain 2 a ja 4 luvun muuttamisesta (HE 180/2022 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- työelämä- ja tasa-arvovaliokunta TyVL 13/2022 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitussihteeri Eeva Vartio, sosiaali- ja terveysministeriö
- juristi Antti Ristimäki, Kansaneläkelaitos
- asiantuntija Antti Tanskanen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- neuvottelupäällikkö Anna Kukka, Kunta- ja hyvinvointialuetyöntajat KT
- sosiaaliasioiden päällikkö Pirjo Väänänen, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- toiminnanjohtaja Aki Villman, Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry

Valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot:

- Akava ry
- STTK ry
- Työllisyysrahasto
- Työttömien Keskusjärjestö ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei huomautettavaa:

- Suomen Yrittäjät ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysturvalakia. Muutokset koskisivat säännöksiä sovitellusta työttömyysetuudesta.

Valiokunnan mietintö StVM 23/2022 vp

Työttömyysturvalakiin lisättäisiin säännös työajan poikkeuksellisesta arvioinnista. Oikeus soviteltuun työttömyysetuuteen edellyttäisi edelleen aina työn osa-aikaisuutta.

Lisäksi huhtikuussa 2019 voimaan tulleisiin työttömyysetuuden maksuperusteista sovittelua koskeviin työttömyysturvalain säännöksiin tehtäisiin eräitä selkeyttäviä muutoksia.

Erityisestä sovittelujaksosta työttömyysetuuden sovittelun perusteena luovuttaisiin.

Esitys liittyy valtion vuoden 2023 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Esityksessä ehdotetaan muutoksia työttömyysturvan sovittelua koskeviin säännöksiin. Muutosten tavoitteena on edistää osittaisen työllistymisen ja lyhytkestoisen työn vastaanottamista sekä selkeyttää työttömyysetuuden maksuperusteista sovittelua. Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta pitää esitystä perusteltuna ja kannattaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Myös työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on lausunnossaan kannattanut ehdotettuja muutoksia (Ty-VL 13/2022 vp). Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on kiinnittänyt huomiota epätyypillisissä työsuhteissa olevien asemaan työttömyysturvajärjestelmässä ja katsonut, että esityksessä ehdotettavat muutokset helpottavat osittaisen työllistymisen ja lyhytkestoisen työn vastaanottamista sekä parantavat järjestelmän luotettavuutta, kattavuutta ja ymmärrettävyyttä.

Esityksessä ehdotetaan, että työttömyysturvalakiin lisätään säännös työajan poikkeuksellisesta seurannasta tilanteissa, joissa työaika ei työnantajan toimesta seurata. Ehdotuksen mukaan oikeus soviteltuun työttömyysetuuteen syntyisi näissä tilanteissa, jos työn luonteesta ja olosuhteista voidaan päätellä, ettei työaika ylitä sovitellun päivärahan työaikaarajaa (80 prosenttia kokoaikatyöstä). Muutos vastaa vallitsevaa ratkaisukäytäntöä.

Esityksessä ehdotetaan myös luovuttavaksi pysyvästi erityisestä sovittelujaksosta ja siitä aiheutuvasta laskennallisesta tulosta. Työttömyysturvalain säännöksiä erityisestä sovittelujaksosta ja laskennallisesta palkasta ei ole sovellettu koronapandemian aikana kevästä 2020 alkaen, ja muutokset ovat väliaikaisina voimassa vuoden 2022 loppuun. Muutos yksinkertaistaa sovitellun työttömyysturvan toimeenpanoa ja lisää säästöjen ymmärrettävyyttä etuudensaajien kannalta.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan maksuperusteiseen sovitteluun selkeyttäviä muutoksia, jotka koskevat kuukautta pidemmältä ansaintajaksolta maksettua työtuloa sekä työajan tarkastelujaksoa, kun henkilön päivittäistä työaika on lyhennetty muun muassa lomautuksen vuoksi.

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on kiinnitetty huomiota siihen, että ehdotetut tarpeelliset muutokset eivät poista kaikkia työttömyysturvan sovittelun ongelmia. Sosiaali-

Valiokunnan mietintö StVM 23/2022 vp

li- ja terveysvaliokunta pitää tärkeänä, että työttömyysturvan sovittelua koskevia säännöksiä kehitetään edelleen osittain työllistyvien erilaiset tilanteet huomioon ottaen.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 180/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 9.11.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Markus Lohi kesk
jäsen Pekka Aittakumpu kesk
jäsen Kim Berg sd
jäsen Kaisa Juuso ps
jäsen Arja Juvonen ps
jäsen Terhi Koulumies kok
jäsen Merja Kyllönen vas
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Veronica Rehn-Kivi r
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Heidi Viljanen sd
varajäsen Aino-Kaisa Pekonen vas

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Sanna Pekkarinen